

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

11. listopadu 2020 *

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana spotřebitelů – Směrnice (EU) 2015/2366 – Platební služby na vnitřním trhu – Článek 4 bod 14 – Pojem ‚platební prostředek‘ – Personalizované multifunkční platební karty – Funkce komunikace v blízkém poli (NFC) – Článek 52 bod 6 písm. a) a čl. 54 odst. 1 – Informace, které musí být poskytnuty uživateli – Změna podmínek rámcové smlouvy – Mlčky učiněné přijetím – Článek 63 odst. 1 písm. a) a b) – Práva a povinnosti v souvislosti s platebními službami – Výjimka pro platební prostředky pro platby malých částek – Podmínky uplatnění – Platební prostředek bez možnosti blokace – Anonymně použitý platební prostředek – Omezení časových účinků rozsudku“

Ve věci C-287/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko) ze dne 25. ledna 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 5. dubna 2019, v řízení

DenizBank AG

proti

Verein für Konsumenteninformation,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan a N. Jääskinen (zpravodaj), soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: M. Krausenböck, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 13. února 2020,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za DenizBank AG G. Ganzgerem a A. Eggerem, Rechtsanwälte,
- za Verein für Konsumenteninformation S. Langerem, Rechtsanwalt,
- za českou vládu M. Smolkem a J. Vláčilem, jakož i S. Šindelkovou, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: němčina.

- za portugalskou vládu L. Inez Fernandesem, jakož i P. Barros da Costa, S. Jaulino a G. Fonseca, jako zmocněnci,
 - za Evropskou komisi G. Braunem a T. Scharfem, jakož i H. Tserepa-Lacombe, jako zmocněnci,
- po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 30. dubna 2020,
- vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 bodu 14, čl. 52 bodu 6 písm. a) ve spojení s čl. 54 odst. 1 a čl. 63 odst. 1 písm. a) a b) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES (Úř. věst. 2015, L 337, s. 35, a oprava Úř. věst. 2018, L 102, s. 97).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi DenizBank AG, společností založenou podle rakouského práva, a Verein für Konsumenteninformation (sdružení pro informování spotřebitelů, Rakousko, dále jen „VKI“) ve věci platnosti smluvních ujednání týkajících se používání personalizovaných multifunkčních bankovních karet, které jsou vybaveny zejména funkcí komunikace v blízkém poli (*Near Field Communication*) (dále jen „funkce NFC“), běžně nazývanou „bezkontaktní platba“.

Právní rámec

Směrnice 93/13/EHS

- 3 Článek 2 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288, oprava Úř. věst. 2016, L 303, s. 26) stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) ‚zneužívajícím ujednáním‘ smluvní ujednání vymezené v článku 3;
 - b) ‚spotřebitelem‘ fyzická osoba, která ve smlouvách, na které se vztahuje tato směrnice, jedná pro účely, které nespadají do rámce její obchodní nebo výrobní činnosti nebo povolání;
 - c) ‚prodávajícím nebo poskytovatelem‘ fyzická nebo právnická osoba, veřejnoprávně nebo soukromoprávně vlastněná, která ve smlouvách, na které se vztahuje tato směrnice, jedná pro účely související s její obchodní nebo výrobní činností nebo povoláním.“
- 4 Článek 3 této směrnice stanoví:

„1. Smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, je považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.

[...]

3. Příloha obsahuje informativní a nevyčerpávající seznam ujednání, která mohou být považována za zneužívající.“

5 Článek 6 odst. 1 uvedené směrnice zní:

„Členské státy stanoví, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazná a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotýcných zneužívajících ujednání.“

6 Článek 8 téže směrnice stanoví, že „[č]lenské státy mohou přijmout nebo ponechat v platnosti přísnější ustanovení slučitelná se Smlouvou v oblasti působnosti této směrnice, aby zajistily nejvyšší stupeň ochrany spotřebitele“.

7 Příloha směrnice 93/13, která obsahuje informativní a nevyčerpávající seznam „[u]jednání podle čl. 3 odst. 3“ této směrnice, uvádí v bodě 1 písm. j) „ujednání, jejichž předmětem nebo účinkem je, aby prodávající nebo poskytovatel jednostranně změnil smluvní ujednání bez rozumného důvodu přesně uvedeného ve smlouvě“. Bod 2 této přílohy určuje dosah uvedeného písmene j).

Směrnice (EU) 2015/2366

8 Směrnice (EU) 2015/2366 zrušila směrnici Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES (Úř. věst. 2007, L 319, s. 1), s účinkem od 13. ledna 2018.

9 Body 6, 53 až 55, 63, 81, 91 a 96 odůvodnění směrnice 2015/2366 uvádí:

„(6) [...] Měly by být zaručeny rovné podmínky pro provozování činnosti [...] hráčů na trhu, aby tržní podíl nových způsobů platby vzrostl a zároveň byla při použití těchto platebních služeb v celé Unii zaručena vysoká úroveň ochrany spotřebitele. Tím by měl být zefektivněn celý platební systém a zajištěn větší výběr a větší transparentnost platebních služeb, přičemž by zároveň měla být posílena důvěra spotřebitelů v harmonizovaný trh plateb;

[...]

(53) Jelikož se spotřebitelé a podniky nenacházejí ve stejném postavení, nepotřebují stejnou úroveň ochrany. Zatímco je důležité zaručit práva spotřebitelů prostřednictvím ustanovení, od nichž se nelze smluvně odchýlit, je vhodné ponechat podnikům a organizacím v případech, kdy nejednají se spotřebiteli, možnost dohodnout se jinak. [...]

(54) Tato směrnice by měla blíže určit povinnosti poskytovatelů platebních služeb ohledně poskytování informací uživatelům platebních služeb, kteří by měli o platebních službách vždy obdržet stejně kvalitní srozumitelné informace, aby na jejich základě mohli učinit informované rozhodnutí a mohli se svobodně rozhodnout kdekoli v Unii. [...]

(55) Spotřebitelé by měli být chráněni proti nepoctivým a klamavým praktikám v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES [ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (Úř. věst. 2005, L 149, s. 22)], jakož i směrnicemi Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES [ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu

(Úř. věst. 2000, L 178, s. 1)], 2002/65/ES [ze dne 23. září 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES a 98/27/ES (Úř. věst. 2002, L 271, s. 16)], 2008/48/ES [ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (Úř. věst. 2008, L 133, s. 66)], 2011/83/EU [ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES (Úř. věst. 2011, L 304, s. 64)] a 2014/92/EU [ze dne 23. července 2014 o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky (Úř. věst. 2014, L 257, s. 214)]. Ustanovení těchto směrnic se použijí i nadále. Měl by však být vyjasněn zejména vztah mezi požadavky na informace v předmluvní fázi stanovenými touto směrnicí a požadavky stanovenými směrnicí 2002/65/ES.

[...]

- (63) Za účelem zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele by členské státy měly mít možnost v zájmu spotřebitele zachovat nebo zavést omezení či zákazy týkající se jednostranných změn podmínek rámcové smlouvy, například pokud neexistuje oprávněný důvod k této změně.

[...]

- (81) Platební prostředky pro platby malých částek by měly sloužit jako levná a snadno použitelná alternativa v případě levného zboží a služeb a neměly by být nadměrně zatíženy přílišnými požadavky. [...] I přes mírnější režim by uživatelé platebních služeb měli požívat přiměřené ochrany s ohledem na omezená rizika představovaná těmito platebními prostředky, zejména pokud jde o předplacené platební prostředky.

[...]

- (91) Poskytovatelé platebních služeb jsou odpovědní za bezpečnostní opatření. Tato opatření musí být úměrná příslušným bezpečnostním rizikům. Poskytovatelé platebních služeb by měli vytvořit rámec pro zmírnění rizik a zachování účinných postupů pro řízení incidentů. [...] Aby se zajistilo, že škody vzniklé uživatelům [...] budou minimální, je zásadní, aby poskytovatelé platebních služeb měli dále povinnost oznámit jakýkoliv závažný bezpečnostní incident bez zbytečného odkladu příslušným orgánům. [...]

[...]

- (96) Tato bezpečnostní opatření by měla být slučitelná s mírou rizika spojeného s danou platební službou. Proto by měly být v regulačních technických normách uvedeny výjimky z uplatňování bezpečnostních požadavků, aby byl možný rozvoj uživatelsky vstřícných a dostupných způsobů platby pro platby s nízkým rizikem, jako jsou například bezkontaktní platby velmi malých částek v místě prodeje, ať již s použitím mobilního telefonu či jinak. [...]"

10 Článek 4 této směrnice, nadepsaný „Definice“, zní takto:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

- 8) „plátcem“ fyzická nebo právnická osoba, která je majitelem platebního účtu a umožní platební příkaz z tohoto platebního účtu, nebo v případě neexistence platebního účtu plátce fyzická nebo právnická osoba, která zadá platební příkaz;

- 9) „příjemcem“ fyzická nebo právnická osoba, která je zamýšleným příjemcem peněžních prostředků, jež jsou předmětem platební transakce;
- 10) „uživatel platebních služeb“ fyzická nebo právnická osoba, která využívá platební službu jakožto plátce, příjemce nebo obojí;

[...]

- 14) „platebním prostředkem“ jakékoli personalizované zařízení nebo soubor postupů sjednaný mezi uživatelem platebních služeb a poskytovatelem platebních služeb, které jsou používány k iniciování platebního příkazu;

[...]

- 20) „spotřebitelem“ fyzická osoba, která na základě smluv o platebních službách, na něž se vztahuje tato směrnice, jedná za účelem, který nespadá do její obchodní, podnikatelské nebo profesní činnosti;
- 21) „rámcovou smlouvou“ smlouva o platebních službách, kterou se řídí budoucí provádění jednotlivých a navazujících platebních transakcí a která může obsahovat povinnosti a podmínky pro zřízení platebního účtu;

[...]

- 29) „ověřením“ postup, který poskytovateli platebních služeb umožňuje ověřit totožnost uživatele platebních služeb nebo platnost použití konkrétního platebního prostředku, včetně využití osobních bezpečnostních údajů uživatele;
- 30) „silným ověřením klienta“ ověření založené na použití dvou nebo více navzájem nezávislých prvků z kategorie znalost (to, co ví pouze uživatel), držení (to, co drží pouze uživatel) a inherence (to, čím uživatel je), kdy nesplněním jednoho z nich není ovlivněna spolehlivost ostatních; postup je navržen tak, aby byla chráněna důvěrnost ověřovacích údajů;
- 31) „osobními bezpečnostními údaji“ osobní prvky, které poskytovatel platebních služeb poskytl uživateli platebních služeb pro účely ověření;

[...]“

- 11 Hlava III směrnice 2015/2366, nadepsaná „Transparentnost podmínek platebních služeb a požadavky na informace o platebních službách“, obsahuje kapitolu 1 týkající se „Obecných pravidel“, kterou tvoří články 38 až 42 této směrnice.
- 12 Článek 38 uvedené směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavci 1 uvádí:

„Tato hlava se použije na jednorázové platební transakce, rámcové smlouvy a platební transakce jimi upravené. Není-li uživatelem platebních služeb spotřebitel, mohou se strany dohodnout, že se tato hlava celá nebo zčásti nepoužije.“

- 13 Článek 42 téže směrnice, nadepsaný „Výjimka z požadavků na informace v případě platebních prostředků pro platby malých částek a elektronických peněz“, stanoví:

„1. V případě platebních prostředků, u kterých podle příslušné rámcové smlouvy jednotlivé platební transakce nepřekračují 30 [eur] nebo které buď mají výdajový limit 150 [eur], nebo uchovávají peněžní prostředky, které nikdy nepřekračují částku 150 [eur]:

- a) odchylně od článků 51, 52 a 56 poskytovatel platebních služeb poskytne plátcí pouze informace o hlavních charakteristikách dané platební služby, včetně způsobu, jakým lze platební prostředek používat, odpovědnosti, účtovaných poplatků a jiných faktických informací nutných pro informované rozhodování, jakož i údaje o tom, kde jsou snadno přístupné jakékoli jiné informace a podmínky vymezené v článku 52;
- b) může být dohodnuto, že odchylně od článku 54 poskytovatel platebních služeb není povinen navrhopvat změny podmínek rámcové smlouvy způsobem stanoveným v čl. 51 odst. 1;

[...]“

- 14 Hlava III směrnice 2015/2366 obsahuje kapitolu 3 týkající se „Rámcov[ých sml[uv]“, kterou tvoří články 50 až 58 této směrnice.

- 15 Článek 51 uvedené směrnice, nadepsaný „Předem poskytované všeobecné informace“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy požadují, aby dříve, než se uživatel platebních služeb zaváže jakoukoli rámcovou smlouvou nebo nabídkou, poskytl poskytovatel platebních služeb uživateli platebních služeb na papíře nebo jiném trvalém nosiči informace a podmínky uvedené v článku 52. Tyto informace a podmínky musí být formulovány jasně a srozumitelně pomocí snadno pochopitelných slov v úředním jazyce členského státu, ve kterém je platební služba nabízena, nebo v jiném jazyce, na němž se strany dohodnou.“

- 16 Článek 52 této směrnice, nadepsaný „Informace a podmínky“, uvádí:

„Členské státy zajistí, aby uživateli platebních služeb byly poskytnuty tyto informace a podmínky:

[...]

- 6) týkající se změn a vypovězení rámcové smlouvy:

- a) bylo-li tak dohodnuto, informace o tom, že změny podmínek podle článku 54 se považují uživatelem platebních služeb za přijaté, pokud uživatel platebních služeb poskytovateli platebních služeb před navrhovaným dnem jejich účinnosti neoznámí, že tyto změny nepřijímá;

[...]“

- 17 Článek 54 uvedené směrnice, nadepsaný „Změny podmínek rámcové smlouvy“, v odstavci 1 stanoví:

„Veškeré změny rámcové smlouvy, jakož i informací a podmínek uvedených v článku 52 navrhne poskytovatel platebních služeb způsobem stanoveným v čl. 51 odst. 1, a to nejpozději dva měsíce před navrhovaným dnem použitelnosti těchto změn. Uživatel platebních služeb může tyto změny rámcové smlouvy před navrhovaným dnem jejich vstupu v platnost přijmout, nebo odmítnout.

Případá-li to v úvahu podle čl. 52 bodu 6 písm. a), informuje poskytovatel platebních služeb uživatele platebních služeb o tom, že změny podmínek se považují uživatelem platebních služeb za přijaté, pokud uživatel platebních služeb poskytovateli platebních služeb před navrhovaným dnem jejich vstupu

v platnost neoznámí, že tyto změny nepřijímá. Poskytovatel platebních služeb rovněž informuje uživatele platebních služeb, že pokud uživatel platebních služeb uvedené změny odmítne, má právo kdykoli do dne uplatnění změn rámcovou smlouvu bezplatně ukončit.“

- 18 Hlava IV směrnice 2015/2366, nadepsaná „Práva a povinnosti v souvislosti s poskytováním a užíváním platebních služeb“, obsahuje kapitolu 1 týkající se „Společn[ých] ustanovení“, kterou tvoří články 61 až 63 této směrnice.

- 19 Článek 63 uvedené směrnice, nadepsaný „Výjimka pro platební prostředky pro platby malých částek a elektronické peníze“, v odstavci 1 stanoví:

„V případě platebních prostředků, které se podle rámcové smlouvy týkají výlučně jednotlivých platebních transakcí nepřekračujících 30 [eur] nebo které buď mají výdajový limit 150 [eur], nebo uchovávají peněžní prostředky, jež nikdy nepřekročí částku 150 [eur], se poskytovatelé platebních služeb mohou se svými uživateli platebních služeb dohodnout, že:

- a) ustanovení čl. 69 odst. 1 písm. b), čl. 70 odst. 1 písm. c) a d), jakož i čl. 74 odst. 3 se nepoužijí, pokud platební prostředek nemůže být zablokován nebo nelze zabránit jeho dalšímu použití;
- b) ustanovení článků 72 a 73 a čl. 74 odst. 1 a 3 se nepoužijí, pokud se platební prostředek používá anonymně nebo pokud poskytovatel platebních služeb není z jiných důvodů, které jsou dány povahou platebního prostředku, schopen prokázat, zda platební transakce byla autorizována;

[...]“

- 20 Hlava IV směrnice 2015/2366 dále obsahuje kapitolu 2 týkající se „Autorizace platebních transakcí“, kterou tvoří články 64 až 77 této směrnice.

- 21 Článek 69 této směrnice, nadepsaný „Povinnosti uživatele platebních služeb v souvislosti s platebními prostředky a osobními bezpečnostními údaji“, v odstavci 1 stanoví:

„Uživatel platebních služeb, který je oprávněn používat platební prostředek:

[...]

- b) oznámí poskytovateli platebních služeb nebo subjektu jím určenému ztrátu, odcizení, zneužití nebo neautorizované použití platebního prostředku, a to neprodleně po zjištění této skutečnosti.“

- 22 Článek 70 uvedené směrnice, nadepsaný „Povinnosti poskytovatele platebních služeb v souvislosti s platebními prostředky“, v odstavci 1 uvádí:

„Poskytovatel platebních služeb vydávající platební prostředek:

[...]

- c) zajistí dostupnost vhodných prostředků umožňujících uživateli platebních služeb kdykoli učinit oznámení podle čl. 69 odst. 1 písm. b) nebo požádat o odblokování platebního prostředku podle čl. 68 odst. 4; na žádost poskytne poskytovatel platebních služeb uživateli platebních služeb prostředky, kterými může uživatel platebních služeb po dobu 18 měsíců po oznámení prokázat, že takové oznámení učinil;
- d) poskytne uživateli platebních služeb možnost učinit bezplatně oznámení podle čl. 69 odst. 1 písm. b) a případně účtuje pouze náklady přímo související s výměnou platebního prostředku;

[...]“

23 Článek 72 téže směrnice, nadepsaný „Doklad o ověření a provedení platebních transakcí“, stanoví:

„1. Členské státy vyžadují, aby v případě, že uživatel platebních služeb popírá, že provedenou platební transakci autorizoval, nebo tvrdí, že platební transakce nebyla provedena správně, musel poskytovatel platebních služeb poskytnout doklad o tom, že platební transakce byla ověřena, přesně zaznamenána, zanesena do účetnictví a že nebyla ovlivněna technickým selháním nebo jiným nedostatkem služby poskytnuté poskytovatelem platebních služeb.

Pokud je platební transakce iniciována prostřednictvím poskytovatele služeb iniciování platby, nese tento poskytovatel důkazní břemeno k prokázání toho, že platební transakce byla v mezích jeho působnosti ověřena, přesně zaznamenána a nebyla ovlivněna technickým selháním ani jinými nedostatky spojenými s platební službou, za niž odpovídá.

2. Pokud uživatel platební služby popírá autorizaci provedené platební transakce, použití platebního prostředku zaznamenané poskytovatelem platebních služeb, včetně případně poskytovatele služeb iniciování platby, nemusí být samo o sobě postačující pro prokázání, zda daná platební transakce byla plátcem autorizována nebo zda se plátcem dopustil podvodu nebo zda z důvodu hrubé nedbalosti nebo úmyslně nesplnil jednu nebo více povinností podle článku 69. Poskytovatel platebních služeb nebo případně poskytovatel služeb iniciování platby předloží podpůrné doklady k prokázání podvodu nebo hrubé nedbalosti na straně uživatele platebních služeb.“

24 Článek 73 směrnice 2015/2366, nadepsaný „Odpovědnost poskytovatele platebních služeb za neautorizované platební transakce“, zní takto:

„1. Aniž je dotčen článek 71, členské státy zajistí, aby v případě neautorizované platební transakce poskytovatel platebních služeb plátce vrátil plátcovi částku ve výši neautorizované platební transakce, a to okamžitě a v každém případě nejpozději do konce následujícího pracovního dne poté, co transakci zjistil nebo mu byla oznámena, s výjimkou případů, kdy má důvodné podezření, že došlo k podvodu, a tyto důvody písemně sdělí příslušnému vnitrostátnímu orgánu. Poskytovatel platebních služeb plátce v příslušných případech uvede platební účet, z něž byla částka odepsána, zpět do stavu, v jakém by byl, kdyby k neautorizované platební transakci nedošlo. Tím se rovněž zajistí, aby dnem valuty částky připsané na platební účet plátce byl nejpozději den, kdy byla tato částka odepsána z účtu.

2. Je-li platební transakce iniciována prostřednictvím poskytovatele služeb iniciování platby, poskytovatel platebních služeb, který vede účet, částku neautorizované platební transakce okamžitě a v každém případě nejpozději do konce následujícího pracovního dne vrátí a případně uvede platební účet, z něž byla částka odepsána, zpět do stavu, v jakém by byl, kdyby k neautorizované platební transakci nedošlo.

Pokud poskytovatel služeb iniciování platby nese odpovědnost za neautorizovanou platební transakci, okamžitě poskytne poskytovateli platebních služeb, který vede účet, na jeho žádost náhradu za vzniklou ztrátu nebo za částky zaplacené v důsledku vrácení částky plátcovi, včetně částky neautorizované platební transakce. V souladu s čl. 72 odst. 1 nese poskytovatel služeb iniciování platby důkazní břemeno k prokázání toho, že platební transakce byla v mezích jeho působnosti ověřena, přesně zaznamenána a nebyla ovlivněna technickým selháním ani jinými nedostatky spojenými s platební službou, za niž odpovídá.

3. Další finanční náhrada může být stanovena v souladu s právními předpisy, které se vztahují na smlouvu uzavřenou mezi plátcem a poskytovatelem platebních služeb nebo případně na smlouvu uzavřenou mezi plátcem a poskytovatelem služeb iniciování platby.“

- 25 Článek 74 této směrnice, nadepsaný „Odpovědnost plátce za neautorizované platební transakce“, v odstavcích 1 a 3 uvádí:

„1. Odchylně od článku 73 může mít plátce povinnost nést ztrátu do výše 50 [eur] plynoucí z veškerých neautorizovaných platebních transakcí, která vyplývá z použití ztraceného nebo odcizeného platebního prostředku nebo ze zneužití platebního prostředku.

První pododstavec se nepoužije, pokud:

- a) ztrátu, odcizení nebo zneužití platebního prostředku plátce nemohl zjistit před provedením platby, a to s výjimkou případů, kdy podvodně jednal on sám; nebo
- b) ztráta byla způsobena jednáním či opomenutím zaměstnance, zástupce nebo pobočky poskytovatele platebních služeb nebo subjektu poskytujícího outsourcing.

Plátce nese všechny ztráty plynoucí z neautorizovaných platebních transakcí, pokud mu vznikly v důsledku toho, že jednal podvodně nebo nesplnil úmyslně či z důvodu hrubé nedbalosti jednu nebo více povinností uvedených v článku 69. V těchto případech se maximální částka uvedená v prvním pododstavci tohoto odstavce nepoužije.

Pokud plátce nejednal podvodně nebo s úmyslem nesplnit své povinnosti podle článku 69, mohou členské státy snížit odpovědnost podle tohoto odstavce s přihlédnutím zejména k povaze osobních bezpečnostních údajů a ke konkrétním okolnostem, za nichž k jeho ztrátě, odcizení nebo zneužití [za nichž ke ztrátě, odcizení nebo zneužití platebního prostředku] došlo.

[...]

3. Plátce nenese žádné finanční následky vyplývající z použití ztraceného, odcizeného nebo zneužitého platebního prostředku poté, co učiní oznámení podle čl. 69 odst. 1 písm. b), s výjimkou případů, kdy jednal podvodně.

Pokud poskytovatel platebních služeb neposkytne vhodné prostředky, aby bylo možno ztrátu, odcizení nebo zneužití platebního prostředku kdykoli oznámit, jak požaduje čl. 70 odst. 1 písm. c), nenese plátce za finanční následky vyplývající z použití tohoto platebního prostředku odpovědnost, s výjimkou případů, kdy jednal podvodně.“

- 26 Článek 107, nadepsaný „Úplná harmonizace“, obsažený v hlavě VI směrnice 2015/2366, jež se týká „Závěrečn[ých] ustanovení“, uvádí:

„1. Pokud tato směrnice obsahuje harmonizovaná ustanovení, nesmí členské státy ponechat v platnosti ani zavádět ustanovení odchylovající se od ustanovení této směrnice; tím nejsou dotčeny článek 2, čl. 8 odst. 3, článek 32, čl. 38 odst. 2, čl. 42 odst. 2, čl. 55 odst. 6, čl. 57 odst. 3, čl. 58 odst. 3, čl. 61 odst. 2 a 3, čl. 62 odst. 5, čl. 63 odst. 2 a 3, čl. 74 odst. 1 čtvrtý pododstavec a článek 86.

[...]

3. Členské státy zajistí, aby se poskytovatelé platebních služeb neodchylovali na úkor uživatelů platebních služeb od ustanovení vnitrostátního práva, kterými se provádějí ustanovení této směrnice, není-li to v nich výslovně uvedeno.

Poskytovatelé platebních služeb se však mohou rozhodnout poskytnout uživatelům platebních služeb výhodnější podmínky.“

Nariadení v přenesené pravomoci (EU) 2018/389

27 Body 9 a 11 odůvodnění nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2018/389 ze dne 27. listopadu 2017, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366, pokud jde o regulační technické normy týkající se silného ověření klienta a společných a bezpečných otevřených standardů komunikace (Úř. věst. 2018, L 69, s. 23), zní:

„(9) V souladu se směrnicí (EU) 2015/2366 jsou výjimky ze zásady silného ověření klienta stanoveny podle míry rizika, částky, opakování a způsobu platby použitého k provedení platební transakce.

[...]

(11) Výjimky pro bezkontaktní platby malých částek v místě prodeje, které zohledňují rovněž maximální počet po sobě následujících transakcí nebo určitou stanovenou maximální hodnotu po sobě následujících transakcí bez použití silného ověření klienta, umožňují rozvoj uživatelsky přívětivých platebních služeb s nízkým rizikem, a proto by měly být povoleny. [...]“

28 Článek 1 nařízení v přenesené pravomoci 2018/389, nadepsaný „Předmět“, uvádí:

„Toto nařízení stanoví požadavky, jež musí splňovat poskytovatelé platebních služeb za účelem provádění bezpečnostních opatření, která jim umožňují:

- a) uplatňovat postup silného ověření klienta v souladu s článkem 97 směrnice (EU) 2015/2366;
- b) použít výjimky z uplatňování bezpečnostních požadavků na silné ověření klienta s výhradou stanovených omezených podmínek založených na míře rizika, částce a opakování platební transakce a způsobu platby použitým k jejímu provedení;

[...]“

29 Článek 2 tohoto nařízení v přenesené pravomoci, nadepsaný „Obecné požadavky na ověření“, v odst. 1 prvním pododstavci stanoví:

„Za účelem uplatňování bezpečnostních opatření uvedených v čl. 1 písm. a) a b) zavedou poskytovatelé platebních služeb mechanismy sledování transakcí, které jim umožňují odhalit neautorizované nebo podvodné platební transakce.“

30 Článek 11 uvedeného nařízení v přenesené pravomoci, nadepsaný „Bezkontaktní platby v místě prodeje“, zní takto:

„Poskytovatelům platebních služeb je umožněno, aby s výhradou splnění požadavků stanovených v článku 2 neuplatňovali silné ověření klienta, pokud plátce iniciuje bezkontaktní elektronickou platební transakci, za předpokladu, že jsou splněny tyto podmínky:

- a) jednotlivá částka bezkontaktní elektronické platební transakce nepřesáhne 50 [eur] a
- b) kumulativní částka předchozích bezkontaktních elektronických platebních transakcí iniciovaných prostřednictvím platebního prostředku s bezkontaktní funkcí ode dne posledního uplatnění silného ověření klienta nepřesáhne 150 [eur], nebo
- c) počet po sobě následujících bezkontaktních elektronických platebních transakcí iniciovaných prostřednictvím platebního prostředku nabízejícího bezkontaktní funkci ode dne posledního uplatnění silného ověření klienta nepřesáhne pět.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 31 VKI je sdružením se sídlem v Rakousku, které je v souladu s rakouskými právními předpisy aktivně legitimováno k podání návrhu na zahájení soudního řízení za účelem ochrany zájmů spotřebitelů.
- 32 DenizBank je bankovní institucí vykonávající činnost na rakouském území. V rámci vztahů se svými klienty uplatňuje tato společnost všeobecné obchodní podmínky, zejména pokud jde o používání bankovních karet vybavených funkcí NFC. Tato funkce, která je automaticky aktivována při prvním použití karty klientem, umožňuje platby malých částek, až do 25 eur za jednotlivou transakci, bez vložení karty do platebního terminálu a bez nutnosti zadat osobní identifikační číslo (dále jen „kód PIN“) u pokladen vybavených přírůbným zařízením. Naproti tomu platba vyšších částek vyžaduje ověření pomocí kódu PIN.
- 33 Obsah ustanovení těchto všeobecných obchodních podmínek, která jsou relevantní v projednávané věci, lze shrnout následovně:
- ustanovení 14 zejména stanoví, že změny všeobecných obchodních podmínek týkajících se debetních karet jsou nabídnuty klientovi nejpozději dva měsíce před datem stanoveným pro jejich vstup v platnost a že se má za to, že klient tyto změny přijal, pokud je před tímto datem výslovně neodmítne, s možností svobodně odstoupit od smlouvy nabídnutou klientovi v postavení spotřebitele, o čemž musí být klient informován v návrhu změny, který mu předloží DenizBank;
 - ujednání 15 uvádí, že DenizBank není povinna poskytnout doklad o tom, že platby malých částek provedené bez zadání osobního kódu, tedy prostřednictvím funkce NFC, byly autorizovány, ani že tyto transakce nebyly ovlivněny technickým selháním nebo jiným nedostatkem;
 - ujednání 16 zprošťuje DenizBank odpovědnosti a veškerých povinností k náhradě v případě, že takovéto platební transakce nebyly autorizovány držitelem karty;
 - ujednání 17 stanoví, že majitel bankovního účtu nese riziko jakéhokoli zneužití karty k platbám tohoto druhu;
 - ujednání 18 uvádí, že v případě pozbytí platební karty, např. z důvodu ztráty nebo odcizení, je technicky nemožné kartu zablokovat, pokud jde o platby malých částek, a i po zablokování mohou být takovéto platby stále provedeny až do celkové částky 75 eur, aniž je DenizBank povinna je vrátit;
 - ujednání 19 stanoví, že ustanovení o službách týkajících se bankovních karet jsou v zásadě použitelná i na platby malých částek.
- 34 Návrhem ze dne 9. srpna 2016 podalo VKI zdržovací žalobu k Handelsgericht Wien (obchodní soud ve Vídni, Rakousko), kterou se domáhalo, aby byl DenizBank uložen zákaz používat šest výše zmíněných ujednání z důvodu jejich neplatnosti. DenizBank na svou obranu namítala, že ujednání 14 je zákonné a jednotlivé platební funkce karet vybavených funkcí NFC je třeba posuzovat odděleně.
- 35 Rozsudkem ze dne 28. dubna 2017 soud prvního stupně návrhu VKI vyhověl. Rozhodl, že ujednání 14 je hrubě poškozuující a funkce NFC nespadá pod výjimky stanovené pro platební prostředky pro platby malých částek, z důvodu, že karta může být používána i pro jiné druhy plateb a funkce NFC nemůže být sama o sobě považována za platební prostředek.
- 36 Rozsudkem ze dne 20. listopadu 2017 Oberlandesgericht Wien (vrchní zemský soud ve Vídni, Rakousko), k němuž bylo podáno odvolání, zčásti potvrdil rozsudek vydaný v prvním stupni. Tento soud měl zejména za to, že užívání funkce NFC nepředstavuje použití platebního prostředku, ale je srovnatelné s transakcemi kreditních karet prováděnými poštou nebo telefonem. V tomto ohledu

uvedl, že funkce NFC je na rozdíl od „elektronické peněženky“ automaticky aktivována a karta vybavená touto funkcí není anonymizovaná, ale personalizována a současně zabezpečená pomocí kódu.

- 37 VKI i DenizBank podaly proti rozsudku vydanému v odvolacím řízení opravné prostředky „Revision“ k předkládajícímu soudu, Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko).
- 38 Tento soud zaprvé uvádí, že opakovaně judikoval, že rozsáhlá změna podmínek rámcové smlouvy poskytovatelem platebních služeb nemůže být předmětem takového mlčky učiněného souhlasu klienta, jako je souhlas vyplývající z ujednání 14 všeobecných obchodních podmínek, o který jde ve věci v původním řízení. Má za to, že taková změna je v rozporu s čl. 52 bodem 6 písm. a) a čl. 54 odst. 1 směrnice 2015/2366, která byla do rakouského právního řádu provedena v totožném znění prostřednictvím Zahlungsdienstegesetz 2018 (zákon o platebních službách z roku 2018, BGBl. I, 17/2018), jakož i s cílem ochrany spotřebitele, který je uveden v bodě 63 odůvodnění této směrnice. Dodává, že je podle něj třeba podrobit uvedené ujednání dodatečnému přezkumu z hlediska směrnice 93/13. Předkládající soud uvádí, že jeho výše zmíněná judikatura však byla kritizována částí rakouské právní nauky, ve které je zejména tvrzeno, že by měly být zájmy podniků vyváženy se zájmy spotřebitelů, kteří by ostatně mohli mít prospěch ze změny takového druhu.
- 39 Zadruhé má předkládající soud s odkazem na judikaturu Soudního dvora, zejména na body 33 a 35 rozsudku ze dne 9. dubna 2014, T-Mobile Austria (C-616/11, EU:C:2014:242), za to, že zadání platebního příkazu použitím funkce NFC bankovní karty spojené s určitým bankovním účtem může představovat nepersonalizovaný „soubor postupů“, a tudíž „platební prostředek“ ve smyslu čl. 4 bodu 14 této směrnice.
- 40 V případě, že by tomu tak bylo, se zatřetí táže, zda může být platba provedená za použití funkce NFC takového personalizované karty považována za „anonymní“ použití platebního prostředku ve smyslu čl. 63 odst. 1 písm. b) směrnice 2015/2366, nebo zda se tato kvalifikace použije pouze tehdy, když byla platba provedena současně prostřednictvím karty, která není spojena s individualizovaným účtem, a bez jakéhokoli dalšího prvku ověření, jako jsou prvky definované v čl. 4 bodech 29 a 30 uvedené směrnice.
- 41 Začtvrté si předkládající soud v podstatě klade otázku, zda je poskytovatel platebních služeb, který se chce dovolávat výjimky stanovené v čl. 63 odst. 1 písm. a) směrnice 2015/2366, povinen prokázat, že s ohledem na poslední dostupné vědecké poznatky nemůže být platební prostředek zablokovaný nebo že nelze zabránit jeho dalšímu používání. Tento soud se přiklání ke kladné odpovědi z důvodu ochrany spotřebitelů a s ohledem na to, že uvedený poskytovatel je podle bodu 91 odůvodnění směrnice 2015/2366 odpovědný za bezpečnostní opatření. Upřesňuje, že v projednávané věci DenizBank nezpochybnila tvrzení VKI, že takové zablokování je technicky proveditelné.
- 42 Za těchto okolností se Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Musí být čl. 52 bod 6 písm. a) ve spojení s čl. 54 odst. 1 směrnice [2015/2366] – podle nichž se má za to, že uživatel platebních služeb navrhované změny smluvních podmínek přijímá, pokud uživatel platebních služeb poskytovateli platebních služeb před navrhovaným dnem jejich účinnosti neoznámí, že tyto změny nepřijímá – vykládány v tom smyslu, že i se spotřebiteli lze fikci souhlasu bez jakéhokoli omezení sjednat pro všechny možné smluvní podmínky?
- 2) a) Musí být čl. 4 bod 14 směrnice [2015/2366] vykládán v tom smyslu, že se v případě funkce NFC personalizované multifunkční platební karty, kterou jsou prováděny platby malých částek k tíži příslušného účtu klienta, jedná o platební prostředek?

b) V případě kladné odpovědi na otázku 2 písm. a):

Musí být čl. 63 odst. 1 písm. b) směrnice [2015/2366], který upravuje výjimky pro platby malých částek a elektronické peníze, vykládán v tom smyslu, že bezkontaktní platbu malé částky za použití funkce NFC personalizované multifunkční platební karty je třeba považovat za anonymní použití platebního prostředku ve smyslu příslušné výjimky?

3) Musí být čl. 63 odst. 1 písm. [a]) směrnice [2015/2366] vykládán v tom smyslu, že se poskytovatel platebních služeb může této výjimky dovolávat pouze tehdy, pokud platební prostředek s ohledem na objektivní stav technických poznatků prokazatelně nelze zablokovat nebo pokud nelze zabránit jeho dalšímu používání?“

43 Dne 26. listopadu 2019 Soudní dvůr na základě článku 101 svého jednacího řádu zaslal předkládajícímu soudu žádost o vysvětlení, ve které jej vyzval, aby upřesnil důvody, proč je třeba mít za to, že směrnice 2015/2366 stejně jako rakouské právní předpisy, které ji provedly, je použitelná *ratione temporis* na spor v původním řízení, přestože VKI podalo návrh na zahájení řízení dne 9. srpna 2016, tedy v den, kdy směrnice 2007/64 byla ještě v platnosti, neboť k jejímu zrušení došlo dne 13. ledna 2018.

44 V odpovědi došlé soudní kanceláři Soudního dvora dne 24. ledna 2020 předkládající soud uvedl, že jelikož mu byla předložena žaloba týkající se příkazu nepoužívat v budoucnu smluvní ujednání, která jsou předmětem sporu v původním řízení, bude muset posoudit zákonnost těchto ujednání nejen s ohledem na ustanovení platná v době podání žaloby, ale rovněž s ohledem na ustanovení použitelná po zrušení směrnice 2007/64.

K předběžným otázkám

K první otázce

45 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 52 bod 6 písm. a) směrnice 2015/2366 ve spojení s čl. 54 odst. 1 této směrnice vykládán v tom smyslu, že se poskytovatel platebních služeb, který uzavřel s uživatelem těchto služeb rámcovou smlouvu, může s tímto uživatelem dohodnout, že se bude mít za to, že tento uživatel přijal změnu jejich rámcové smlouvy za podmínek stanovených v těchto ustanoveních, a to i v případě, že uživatel má postavení spotřebitele, a bez ohledu na smluvní ujednání, na která se vztahuje tato fikce.

46 Podle čl. 52 bodu 6 písm. a) směrnice 2015/2366 musí členské státy zajistit, aby byl uživatel platebních služeb informován o tom, že pokud se tak strany rámcové smlouvy dohodnou, považují se změny podmínek této smlouvy navržené poskytovatelem těchto služeb v souladu s čl. 54 odst. 1 uvedené směrnice uživatelem platebních služeb za přijaté, pokud tento uživatel poskytovateli platebních služeb před stanoveným dnem účinnosti daných změn neoznámí, že tyto změny nepřijímá.

47 Je nutno podotknout, že fikce mlčky učiněného souhlasu uživatele platebních služeb, jejíž použití bylo dohodnuto s poskytovatelem těchto služeb, se týká – jak vyplývá z těchto ustanovení – pouze „změn“ podmínek rámcové smlouvy, a sice změn, které neovlivňují podmínky této rámcové smlouvy natolik, že by návrh poskytovatele ve skutečnosti spočíval v uzavření nové smlouvy. Vnitrostátnímu soudu, kterému byl předložen spor ohledně takového mlčky učiněného souhlasu, přísluší ověřit, zda je poslední zmíněná podmínka správně uplatněna.

48 Naproti tomu znění čl. 52 bodu 6 písm. a) směrnice 2015/2366 ve spojení s čl. 54 odst. 1 této směrnice neobsahuje žádné upřesnění ohledně postavení uživatele platebních služeb, jak je uvedeno v první otázce. Je-li postavení „spotřebitele“ ve smyslu čl. 4 bodu 20 této směrnice určujícím prvkem, je to v jejích ustanoveních výslovně uvedeno, jako je tomu zejména v jejím článku 38.

- 49 Z toho vyplývá, že se čl. 52 bod 6 písm. a) směrnice 2015/2366 vztahuje jak na uživatele platebních služeb, kteří mají postavení spotřebitelů, tak na uživatele, kteří toto postavení nemají.
- 50 Ze znění uvedeného čl. 52 bodu 6 písm. a) ve spojení s uvedeným čl. 54 odst. 1 druhým pododstavcem ostatně vyplývá, že jediným cílem prvně zmíněného ustanovení je stanovit požadavky v oblasti předem poskytnutých informací, a nikoli určit obsah změn rámcové smlouvy, které mohou být mlčky přijaty, jelikož se tato ustanovení omezují na uznání možnosti takovýchto změn a na stanovení úplné transparentnosti těchto změn, aniž definují jejich podstatu.
- 51 Tato analýza je potvrzena kontextuálním výkladem čl. 52 bodu 6 písm. a) směrnice 2015/2366 ve spojení s čl. 54 odst. 1 této směrnice.
- 52 Tento článek 52, nadepsaný „Informace a podmínky“, jakož i článek 54, nadepsaný „Změna podmínek rámcové smlouvy“, jsou totiž obsaženy v kapitole 3 směrnice 2015/2366 týkající se platebních transakcí, na které se vztahuje rámcová smlouva, která je součástí hlavy III této směrnice, nadepsané „Transparentnost podmínek platebních služeb a požadavky na informace o platebních službách“. Z toho vyplývá, že účelem uvedených článků 52 a 54 je upravit pouze podmínky a informace, které je poskytovatel platebních služeb povinen sdělit uživateli jeho služeb, a nikoli vymezit obsah vzájemných závazků, které jsou tyto osoby oprávněny smluvně sjednat, tedy obsah, který se řídí ustanoveními hlavy IV této směrnice, nadepsané „Práva a povinnosti v souvislosti s poskytováním a užíváním platebních služeb“.
- 53 Navíc článek 42 směrnice 2015/2366, který je rovněž obsažen v hlavě III této směrnice a je nadepsán „Výjimka z požadavků na informace v případě platebních prostředků pro platby malých částek a elektronických peněz“, jasně uvádí, že se výše zmíněné články 52 a 54 týkají informací o platebních službách, které musí být poskytnuty poskytovatelem těchto platebních služeb, není-li výslovně povoleno jinak.
- 54 Kromě toho článek 51 této směrnice upřesňuje, že poskytovatel platebních služeb musí informace a podmínky uvedené v jejím článku 52 poskytnout na trvalém nosiči a tyto informace a podmínky musí být formulovány jasně a srozumitelně dříve, než se uživatel platebních služeb zaváže jakoukoli rámcovou smlouvou nebo nabídkou, aby uživatel mohl učinit informované rozhodnutí, jak vyplývá z bodu 54 odůvodnění uvedené směrnice.
- 55 Žádná z výše uvedených úvah není v rozporu s teleologickým výkladem čl. 52 bodu 6 písm. a) směrnice 2015/2366 ve spojení s čl. 54 odst. 1 této směrnice.
- 56 Je sice pravda, jak uvádějí předkládající soud a VKI, že bod 63 odůvodnění této směrnice uvádí, že „[z]a účelem zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele by členské státy měly mít možnost v zájmu spotřebitele zachovat nebo zavést omezení či zákazy týkající se jednostranných změn podmínek rámcové smlouvy, například pokud neexistuje oprávněný důvod k této změně“.
- 57 Z článku 107 směrnice 2015/2366 však vyplývá, že čl. 52 bod 6 písm. a) a čl. 54 odst. 1 této směrnice směřují k úplné harmonizaci v oblasti upravené těmito ustanoveními, a sice s ohledem na jejich znění v oblasti předem poskytnutých informací o mlčky učiněném souhlasu se změnami rámcové smlouvy v případě dohody stran v tomto směru, a že ani členské státy, ani poskytovatelé takovýchto služeb se od nich nemohou odchýlit, ledaže by se tito poskytovatelé rozhodli poskytnout uživatelům jejich služeb výhodnější podmínky.
- 58 Článek 52 bod 6 písm. a) ve spojení s čl. 54 odst. 1 směrnice 2015/2366 tedy nelze s ohledem na bod 63 odůvodnění této směrnice vykládat v tom smyslu, že stanoví omezení týkající se buď postavení uživatele, nebo typu smluvních ujednání, na něž se mohou vztahovat takovéto dohody týkající se mlčky přijatých změn.

- 59 Zároveň z ustálené judikatury vyplývá, že v rámci spolupráce s vnitrostátními soudy zavedené článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout předkládajícímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. V tomto směru může Soudní dvůr ze všech poznatků předložených předkládajícím soudem, zejména z odůvodnění předkládacích rozhodnutí, vytěžit normy a zásady unijního práva, které je s přihlédnutím k předmětu sporu v původním řízení třeba vyložit, i pokud nejsou tato ustanovení výslovně zmíněna v otázkách, které mu položil uvedený soud (viz zejména rozsudky ze dne 19. prosince 2019, *Airbnb Ireland*, C-390/18, EU:C:2019:1112, bod 36, a ze dne 12. března 2020, *Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace-Moselle*, C-769/18, EU:C:2020:203, body 39 a 40).
- 60 V projednávané věci předkládající soud v odůvodnění svého rozhodnutí právem shledal souvislost mezi ujednáním 14 všeobecných obchodních podmínek, které je předmětem původního řízení a jehož obsah je uveden v bodě 33 tohoto rozsudku, a ustanoveními směrnice 93/13 týkajícími se zneužívajících ujednání obsažených ve spotřebitelských smlouvách. Tento soud má dále za to, že sporné ujednání může v praxi vést k jednostranné změně rámcové smlouvy prostřednictvím fikce přijetí, která je v něm stanovena, jelikož uživatelé platebních služeb dostatečně dobře neposoudí důsledky takovýchto ujednání.
- 61 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že pokud jde o uživatele platebních služeb, kteří mají postavení „spotřebitele“ ve smyslu článku 2 směrnice 93/13, přezkum zneužívající povahy ujednání týkajícího se takového mlčky učiněného souhlasu se změnami rámcové smlouvy, o jaký jde ve věci v původním řízení, se řídí ustanoveními této směrnice.
- 62 Z ustanovení směrnice 2015/2366, zejména s ohledem na bod 55 jejího odůvodnění, totiž vyplývá, že jiné předpisy unijního práva týkající se ochrany spotřebitele, jako je zejména směrnice 2011/83, zůstávají použitelné. Z toho je třeba dovodit, že má-li uživatel platebních služeb postavení spotřebitele, lze směrnicí 2015/2366 použít souběžně se směrnicí 93/13, ve znění směrnice 2011/83, a tedy aniž jsou dotčena opatření přijatá členskými státy za účelem provedení posledně zmíněné směrnice, která v oblasti jí upravené provádí pouze minimální harmonizaci, a umožňuje tedy přijetí nebo ponechání v platnosti přísnějších vnitrostátních opatření slučitelných se Smlouvou, s cílem zajistit spotřebitelům vyšší úroveň ochrany (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. dubna 2020, *Condominio di Milano, via Meda*, C-329/19, EU:C:2020:263, bod 33).
- 63 Článek 3 odst. 1 směrnice 93/13 tak vymezuje případ, kdy ujednání obsažené ve smlouvě uzavřené mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem může být prohlášeno za zneužívající. Odstavec 3 tohoto článku 3 odkazuje na přílohu uvedené směrnice, která obsahuje informativní seznam takovýchto ujednání, mezi nimiž jsou v bodě 1 písm. j) této přílohy uvedena „[u]jednání, jejichž předmětem nebo účinkem je [...] umožnit, aby prodávající nebo poskytovatel jednostranně změnil smluvní ujednání bez rozumného důvodu přesně uvedeného ve smlouvě“. Kromě toho čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví, že zneužívající ujednání ve smyslu této směrnice nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazná. Článek 8 uvedené směrnice upřesňuje, že členské státy mohou v oblasti působnosti této směrnice přijmout nebo ponechat v platnosti ustanovení, jež poskytují spotřebitelům vyšší ochranu než ustanovení stanovená uvedenou směrnicí, pokud jsou slučitelná se Smlouvou.
- 64 Je tedy na předkládajícím soudu, aby přezkoumal, zda ujednání 14 všeobecných obchodních podmínek týkající se mlčky přijaté změny rámcové smlouvy uzavřené se spotřebiteli, o které jde ve věci v původním řízení, má, či nemá zneužívající povahu, a případně vyvodil důsledky z protiprávnosti tohoto ujednání s ohledem na ustanovení směrnice 93/13, a nikoli s ohledem na čl. 52 bod 6 písm. a) směrnice 2015/2366 ve spojení s čl. 54 odst. 1 této směrnice.

- 65 V této souvislosti je třeba připomenout, že ohledně standardizovaných ujednání umožňujících jednostrannou změnu smluv Soudní dvůr rozhodl, že tato ujednání musí splňovat požadavky dobré víry, vyváženosti a transparentnosti stanovené směrnicí 93/13 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. března 2013, RWE Vertrieb, C-92/11, EU:C:2013:180, bod 47).
- 66 Na první otázku je tudíž třeba odpovědět tak, že čl. 52 bod 6 písm. a) směrnice 2015/2366 ve spojení s čl. 54 odst. 1 této směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že upravuje informace a podmínky, které musí poskytovatel platebních služeb poskytnout v případě, že si chce s uživatelem jeho služeb sjednat v souladu s podmínkami stanovenými v těchto ustanoveních fikci přijetí změn rámcové smlouvy, kterou uzavřeli, ale nestanoví omezení ohledně postavení uživatele nebo druhu smluvních ujednání, jež mohou být předmětem takovéto dohody, aniž je tím však dotčen možný přezkum zneužívající povahy těchto ujednání z hlediska ustanovení směrnice 93/13 v případě, že uživatel má postavení spotřebitele.

K druhé otázce pod písm. a)

- 67 Druhou otázkou pod písm. a) se předkládající soud snaží zjistit, zda musí být čl. 4 bod 14 směrnice 2015/2366 vykládán v tom smyslu, že funkce NFC, kterou je vybavena personalizovaná multifunkční bankovní karta a která umožňuje provádět platby malých částek k tíži bankovního účtu spojeného s touto kartou, představuje „platební prostředek“, jak je definován v uvedeném ustanovení.
- 68 Článek 4 bod 14 směrnice 2015/2366 definuje pojem „platební prostředek“ pro účely použití této směrnice tak, že se jím rozumí „jakékoli personalizované zařízení nebo soubor postupů sjednaný mezi uživatelem platebních služeb a poskytovatelem platebních služeb, které jsou používány k iniciování platebního příkazu“.
- 69 Obdobně čl. 4 bod 23 směrnice 2007/64 definoval pojem „platební prostředek“ pro účely použití této směrnice jako „jakékoli personalizované zařízení nebo soubor postupů dohodnutých mezi uživatelem platebních služeb a poskytovatelem platebních služeb a používan[é] uživatelem platebních služeb, aby dal podnět k platebnímu příkazu“.
- 70 V této souvislosti je třeba podotknout, že v bodě 31 rozsudku ze dne 9. dubna 2014, T-Mobile Austria (C-616/11, EU:C:2014:242), který se týká výkladu čl. 4 bodu 23 směrnice 2007/64, Soudní dvůr nejprve uvedl, že existuje určitý rozdíl mezi jednotlivými jazykovými verzemi tohoto ustanovení, pokud jde o použití přívlastku „personalizované“ ve vztahu k syntagmatu „jakékoli zařízení“ nebo k syntagmatu „soubor postupů“ podle uvedených znění. Soudní dvůr dále v bodě 32 uvedeného rozsudku připomněl ustálenou judikaturu, podle které musí být ustanovení unijního práva vykládána a používána jednotně na základě znění vypracovaných ve všech jazycích Evropské unie a v případě rozdílů mezi různými jazykovými verzemi unijního textu musí být dotčené ustanovení vykládáno podle celkové systematiky a účelu právní úpravy, jejíž je součástí. Konečně v bodě 33 uvedeného rozsudku měl Soudní dvůr za to, že k tomu, aby mohl být platební prostředek kvalifikován jako „personalizovaný“ ve smyslu tohoto ustanovení, musí umožňovat poskytovateli platebních služeb ověřit, zda byl platební příkaz zadán uživatelem, který k tomu byl oprávněn.
- 71 Soudní dvůr měl v této souvislosti v bodech 34 a 35 téhož rozsudku za to, že z existence takových nepersonalizovaných platebních prostředků, jako jsou ty výslovně uvedené v článku 53 této směrnice, nyní článku 63 směrnice 2015/2366, nezbytně vyplývá, že pojem „platební prostředek“ definovaný v uvedeném čl. 4 bodě 23 může zahrnovat nepersonalizovaný soubor postupů dohodnutých mezi uživatelem a poskytovatelem platebních služeb a používaný uživatelem, aby dal podnět k platebnímu příkazu.

- 72 Na druhou otázku pod písm. a), položenou v projednávané věci předkládajícím soudem, je třeba odpovědět s ohledem na tuto definici pojmu „platební prostředek“ ve smyslu čl. 4 bodu 23 směrnice 2007/64, nyní čl. 4 bodu 14 směrnice 2015/2366.
- 73 V projednávané věci má předkládající soud právem za to, že z judikatury citované v bodech 70 a 71 tohoto rozsudku vyplývá, že taková funkce NFC multifunkční bankovní karty spojené s individuálním bankovním účtem, o jakou jde ve věci v původním řízení, nepředstavuje „personalizované zařízení“ ve smyslu první hypotézy uvedené v čl. 4 bodě 14 směrnice 2015/2366, jelikož použití uvedené funkce samo o sobě neumožňuje poskytovateli platebních služeb ověřit, zda byl platební příkaz iniciován k tomu oprávněným uživatelem, na rozdíl od jiných funkcí této karty, které vyžadují použití osobních bezpečnostních údajů, jako např. kódu PIN nebo podpisu.
- 74 Předkládající soud si tudíž klade otázku, zda použití funkce NFC může samo o sobě představovat nepersonalizovaný „soubor postupů“ ve smyslu druhé hypotézy uvedené v čl. 4 bodě 14 směrnice 2015/2366, a tudíž „platební prostředek“ pro účely použití této směrnice.
- 75 Jak uvádí generální advokát v bodech 37 až 40 stanoviska, použití funkce NFC bankovní karty spojené s individuálním bankovním účtem představuje nepersonalizovaný soubor postupů, který musel být sjednán mezi uživatelem a poskytovatelem platebních služeb a je používán k iniciování platebního příkazu, takže tato funkce představuje „platební prostředek“ ve smyslu čl. 4 bodu 14 druhé hypotézy směrnice 2015/2366.
- 76 Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru totiž vyplývá, že funkce NFC může být po její aktivaci majitelem bankovního účtu spojeného s takovou kartou na základě smlouvy uzavřené mezi poskytovatelem platebních služeb a tímto uživatelem využívána každou osobou, která má kartu v držení, k platbě malých částek k tíži tohoto účtu v mezích stropu povoleného uvedenou smlouvou, bez použití osobních bezpečnostních údajů, které jsou vlastní majiteli daného účtu, za účelem „ověření“, nebo „silného ověření“ platebního příkazu ve smyslu čl. 4 bodů 29 až 31 této směrnice.
- 77 Je třeba upřesnit, že funkce NFC je vzhledem ke svým zvláštnostem z právního hlediska oddělitelná od ostatních funkcí, kterými je vybavena bankovní karta, jež slouží jako její nosič, které vyžadují použití osobních bezpečnostních údajů, zejména k platbám částek, jejichž výše přesahuje strop stanovený pro použití funkce NFC. Tato funkce, posuzovaná samostatně, tedy může být považována za platební prostředek ve smyslu čl. 4 bodu 14 směrnice 2015/2366 a spadat do věcné působnosti této směrnice.
- 78 Takový výklad může přispět k dosažení cílů sledovaných směrnicí 2015/2366, neboť skutečnost, že funkce NFC tak přímo podléhá požadavkům stanoveným touto směrnicí, podporuje nejen rozvoj tohoto nového způsobu placení v rámci spravedlivé hospodářské soutěže mezi poskytovateli platebních služeb, ale rovněž ochranu uživatelů těchto služeb, zejména těch, kteří mají postavení spotřebitelů, v souladu s obecnými směry uvedenými v preambuli této směrnice, zejména v bodě 6 jejího odůvodnění.
- 79 Na druhou otázku pod písm. a) je tudíž třeba odpovědět tak, že čl. 4 bod 14 směrnice 2015/2366 musí být vykládán v tom smyslu, že funkce NFC, kterou je vybavena personalizovaná multifunkční bankovní karta a která umožňuje provádět platby malých částek k tíži bankovního účtu spojeného s touto kartou, představuje „platební prostředek“, jak je definován v uvedeném ustanovení.

K druhé otázce pod písm. b)

- 80 Podstatou druhé otázky pod písm. b) předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 63 odst. 1 písm. b) směrnice 2015/2366 vykládán v tom smyslu, že bezkontaktní platba malé částky za použití funkce NFC personalizované multifunkční bankovní karty představuje „anonymní“ použití dotyčného platebního prostředku ve smyslu uvedené výjimky.

- 81 Článek 63 odst. 1 písm. b) směrnice 2015/2366 stanoví, že pokud jde o platební prostředky pro platby malých částek, jak jsou definovány v návěti uvedeného odstavce, může se poskytovatel platebních služeb s uživatelem jeho služeb dohodnout, že se od ustanovení vyjmenovaných v tomto písmenu b) odchýlí, pokud „se platební prostředek používá anonymně“ nebo pokud „poskytovatel platebních služeb není z jiných důvodů, které jsou dány povahou platebního prostředku, schopen prokázat, zda platební transakce byla autorizována“.
- 82 Soudní dvůr uvedl, že z čl. 53 odst. 1 písm. b) směrnice 2007/64, nyní čl. 63 odst. 1 písm. b) směrnice 2015/2366, vyplývá, že se některé platební prostředky používají anonymně, a v takovém případě nejsou poskytovatelé platebních služeb povinni prokázat autorizaci platební transakce, na kterou se vztahuje hypotéza uvedená v článku 59 prvně zmíněné směrnice, nyní článku 72 druhé zmíněné směrnice (rozsudek ze dne 9. dubna 2014, T-Mobile Austria, C-616/11, EU:C:2014:242, bod 34).
- 83 Konkrétně čl. 63 odst. 1 písm. b) směrnice 2015/2366 umožňuje poskytovateli platebních služeb a uživateli jeho služeb odchýlit se na základě dohody zaprvé od článku 72 této směrnice, který ukládá poskytovateli povinnost předložit doklad o ověření a provedení platebních transakcí, zadruhé od článku 73 této směrnice, který zakotvuje zásadu odpovědnosti poskytovatele za neautorizované platební transakce, a zatřetí od čl. 74 odst. 1 a 3 uvedené směrnice, který se částečně odchyluje od uvedené zásady tím, že stanoví, za jakých okolností může plátce mít povinnost nést ztrátu do výše 50 eur plynoucí z takovýchto transakcí, kromě případů, kdy uživatel oznámí poskytovateli ztrátu, odcizení nebo zneužití platebního prostředku.
- 84 Je třeba zdůraznit, že čl. 63 odst. 1 písm. b) uvedené směrnice musí být z důvodu svého charakteru výjimky vykládán restriktivně.
- 85 Jak uvedly předkládající soud a Komise, ze znění uvedeného čl. 63 odst. 1 písm. b), vykládaného ve světle ustanovení, která jsou v něm uvedena, vyplývá, že společným znakem obou případů, kdy lze využít výjimky, kterou toto ustanovení stanoví, je objektivní neschopnost poskytovatele platebních služeb prokázat, že platební transakce byla řádně autorizována, a to buď z důvodu použití daného platebního prostředku „anonymně“, nebo „z jiných důvodů, které jsou dány povahou platebního prostředku“.
- 86 Pokud jde v projednávané věci o otázku, zda může být platba provedená za použití funkce NFC personalizované multifunkční bankovní karty považována za „anonymní“ použití ve smyslu čl. 63 odst. 1 písm. b) směrnice 2015/2366, je třeba zohlednit níže uvedené okolnosti.
- 87 Na jedné straně je předmětná karta tzv. „personalizovaná“, jelikož je spojena s bankovním účtem určitého klienta, a sice „plátce“, jak je definován v čl. 4 bodě 8 této směrnice, a příslušná částka je po platbě provedené za použití funkce NFC z tohoto účtu odepsána. Na druhé straně platba tohoto druhu, která je omezena na malé částky, vyžaduje pouze držení této karty po aktivaci uvedené funkce klientem, a nikoli ověření za použití osobních bezpečnostních údajů, jako je např. kód PIN nebo podpis. Z posledně zmíněné okolnosti vyplývá, že každý, kdo má přístup k uvedené kartě, může v případě ztráty, odcizení nebo zneužití karty provést takovouto platbu do výše povoleného stropu, a to i bez souhlasu majitele účtu.
- 88 V tomto kontextu je nutno rozlišovat mezi identifikací majitele účtu, z něhož byla příslušná částka odepsána, která vyplývá přímo z personalizace dané karty, a autorizací platby případně učiněnou tímto majitelem, která nemůže být doložena pouhým použitím karty, pokud je předmětná platba prováděna za použití funkce NFC. Souhlas majitele s takovou platbou totiž nelze vyvodit z pouhé fyzické držby karty vybavené touto funkcí.

- 89 Použití funkce NFC pro účely plateb malých částek tudíž představuje „anonymní“ použití ve smyslu čl. 63 odst. 1 písm. b) této směrnice, i když je karta vybavená touto funkcí spojena s bankovním účtem určitého klienta. V takovéto situaci totiž poskytovatel platebních služeb není objektivně schopen identifikovat osobu, která tímto způsobem zaplatila, a tudíž ověřit, či dokonce prokázat, že transakce byla řádně autorizována majitelem účtu.
- 90 Jak tvrdila DenizBank, tento výklad je podpořen cíli směrnice 2015/2366, které spočívají v „[umožnění] rozvoj[e] uživatelsky vstřícných a dostupných způsobů platby pro platby s nízkým rizikem, jako jsou například bezkontaktní platby velmi malých částek v místě prodeje“, jak uvádí bod 96 odůvodnění této směrnice, a „[umožnění, aby] tržní podíl nových způsobů platby vzrostl a zároveň byla při použití těchto platebních služeb [...] zaručena vysoká úroveň ochrany spotřebitele“, jak uvádí bod 6 odůvodnění této směrnice. Stejně tak bod 81 odůvodnění této směrnice uvádí, že „[p]latební prostředky pro platby malých částek by měly sloužit jako levná a snadno použitelná alternativa v případě levného zboží a služeb a neměly by být nadměrně zatíženy přílišnými požadavky“, přičemž zároveň upřesňuje, že „by uživatelé platebních služeb měli požívat přiměřené ochrany“. Je totiž v zájmu nejen poskytovatele platebních služeb, ale rovněž jeho klienta, mít k dispozici, pokud si to klient přeje a zůstane dostatečně chráněn, inovativní, rychlé a uživatelsky přívětivé platební prostředky, jako je funkce NFC.
- 91 Tento výklad čl. 63 odst. 1 písm. b) směrnice 2015/2366 je navíc v souladu s obecnou systematikou uvedené směrnice, jelikož s ohledem na pravidla stanovená touto směrnicí musí být na klienta, který se rozhodne využít takového zjednodušeného platebního prostředku bez nutnosti identifikace pro platby malých částek, jako je funkce NFC, nahlíženo tak, že souhlasil s tím, že bude případně vystaven účinkům smluvních omezení odpovědnosti poskytovatele, která jsou podle tohoto ustanovení dovolena.
- 92 Unijní normotvůrce totiž tím, že omezil – jak vyplývá z návěti uvedeného odstavce 1 – výši finančních ztrát, které musí zákazník potenciálně nést, umožňuje v souladu s články této směrnice vykládanými ve světle bodů odůvodnění citovaných v bodě 90 tohoto rozsudku zajistit rovnováhu mezi výhodami a riziky vyplývajících z takového prostředku, zejména pro klienty v postavení spotřebitelů.
- 93 Na druhou otázku pod písm. b) je proto třeba odpovědět tak, že čl. 63 odst. 1 písm. b) směrnice 2015/2366 musí být vykládán v tom smyslu, že bezkontaktní platba malé částky za použití funkce NFC personalizované multifunkční bankovní karty představuje „anonymní“ použití dotyčného platebního prostředku ve smyslu této výjimky.

K třetí otázce

- 94 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 63 odst. 1 písm. a) směrnice 2015/2366 vykládán v tom smyslu, že se poskytovatel platebních služeb, který se chce dovolávat výjimky stanovené v tomto ustanovení, může omezit na tvrzení, že dotyčný platební prostředek není možné zablokovat nebo zabránit jeho dalšímu používání, ačkoli s ohledem na objektivní stav dostupných technických poznatků nelze takovou nemožnost prokázat.
- 95 Článek 63 odst. 1 písm. a) směrnice 2015/2366 stanoví, že pokud jde o platební prostředky pro platby malých částek, jak jsou definovány v návěti uvedeného odstavce, může se poskytovatel platebních služeb s uživatelem jeho služeb dohodnout, že budou zproštěni některých vzájemných povinností, a sice povinností vyplývajících z ustanovení vyjmenovaných v tomto písmeně a), „pokud platební prostředek“, který je předmětem jimi uzavřené rámcové smlouvy, „nemůže být zablokován“ nebo „nelze zabránit jeho dalšímu použití“.
- 96 Ze znění tohoto čl. 63 odst. 1 písm. a) jasně vyplývá, že uplatnění odchylného režimu stanoveného v tomto ustanovení je podmíněno zjištěním nemožnosti, která je dána povahou předmětného platebního prostředku, zablokovat tento platební prostředek nebo zabránit jeho dalšímu použití.

- 97 Stejně tak čl. 53 odst. 1 písm. a) směrnice 2007/64, kterému odpovídá čl. 63 odst. 1 písm. a) směrnice 2015/2366, stanovil, že odchylka, kterou zavádí, se použije v konkrétním případě, kdy „platební nástroj neumožňuje jeho zablokování nebo zabránění jeho dalšího použití“.
- 98 Poskytovatel platebních služeb, který si přeje využít možnosti poskytnuté v čl. 63 odst. 1 písm. a) směrnice 2015/2366, se proto nemůže s cílem zprostit se vlastních povinností omezit na to, že v rámcové smlouvě týkající se předmětného platebního prostředku uvede, že není schopen tento prostředek zablokovat nebo zabránit jeho dalšímu použití. Tento poskytovatel musí prokázat, přičemž nese důkazní břemeno v případě sporu, že uvedený prostředek z technických důvodů vůbec neumožňuje provést jeho zablokování nebo zabránit jeho dalšímu použití. Pokud má soud, jemuž byla věc předložena, za to, že s ohledem na objektivní stav dostupných technických poznatků je fakticky možno provést takovéto zablokování nebo takovému použití zabránit, ale že poskytovatel těchto poznatků nevyužil, nelze uvedený čl. 63 odst. 1 písm. a) použít ve prospěch tohoto poskytovatele.
- 99 Tento výklad znění čl. 63 odst. 1 písm. a) směrnice 2015/2366 je podpořen jak systematickým, tak teleologickým výkladem uvedeného ustanovení.
- 100 Pokud jde o obecnou systematiku směrnice 2015/2366, je třeba připomenout, že čl. 63 odst. 1 písm. a) této směrnice umožňuje poskytovateli platebních služeb a uživateli jeho služeb odchýlit se na základě dohody od uplatnění povinností vyplývajících zprv z čl. 69 odst. 1 písm. b) této směrnice, který uživateli ukládá, aby poskytovateli neprodleně oznámil ztrátu, odcizení, zneužití nebo neautorizované použití daného platebního prostředku, zadruhé z čl. 70 odst. 1 písm. c) a d) uvedené směrnice, který poskytovateli ukládá povinnost zajistit uživateli prostředky k tomu, aby mohl učinit bezplatně toto oznámení nebo požádat o odblokování uvedeného prostředku, a zatřetí z čl. 74 odst. 3 uvedené směrnice, který zprošťuje plátce finančních následků vyplývajících z použití ztraceného, odcizeného nebo zneužitého platebního prostředku poté, co učiní takto stanovené oznámení, s výjimkou případů, kdy plátce jednal podvodně.
- 101 Vzhledem k tomu, že čl. 63 odst. 1 písm. a) směrnice 2015/2366 zavádí výjimku z pravidel vyplývajících z jiných ustanovení uvedených v předchozím bodě, musí být vykládán restriktivně, takže podmínky pro použití posledně zmíněného ustanovení nelze chápat tak, že by vedly k odstranění důkazního břemene, které musí nést osoba, jež se uvedené výjimky dovolává, a tudíž zproštění této osoby škodlivých následků, které mohou vyplývat z použití uvedených pravidel.
- 102 Pokud jde o cíle směrnice 2015/2366, zejména z bodů 6, 53 a 63 jejího odůvodnění vyplývá, že účelem této směrnice je ochrana uživatelů platebních služeb a konkrétně poskytnutí vysoké úrovně ochrany těm, kteří mají postavení spotřebitelů (ohledně směrnice 2007/64 viz rozsudky ze dne 25. ledna 2017, BAWAG, C-375/15, EU:C:2017:38, bod 45, a ze dne 2. dubna 2020, PrivatBank, C-480/18, EU:C:2020:274, bod 66).
- 103 Kromě toho podle bodu 91 odůvodnění směrnice 2015/2366 jsou poskytovatelé takovýchto služeb odpovědní za bezpečnostní opatření, která musí být úměrná bezpečnostním rizikům spojeným s těmito službami, a mají zejména povinnost vytvořit rámec pro zmírnění rizik a zachování účinných postupů pro řízení incidentů v souladu s článkem 95 této směrnice. I když se zdá, že bod 96 odůvodnění uvedené směrnice tyto povinnosti poněkud zmírňuje, pokud jde o „bezkontaktní platby velmi malých částek v místě prodeje“, nepochybně zásadu odpovědnosti poskytovatelů platebních služeb v oblasti bezpečnosti tím, že uvádí, že „by měly být v regulačních technických normách uvedeny výjimky z uplatňování bezpečnostních požadavků“, jak je stanoveno v článku 98 též směrnice. Články 2 a 11 nařízení v přenesené pravomoci 2018/389 vykládané ve světle bodů 9 a 11 odůvodnění tohoto nařízení v tomto ohledu určují, v jakém rozsahu se uvedení poskytovatelé mohou odchýlit od pravidla silného ověření takovýchto bezkontaktních plateb.

- 104 Jak přitom zdůrazňuje generální advokát v bodech 60 a 61 stanoviska, pokud by se poskytovatel platebních služeb mohl zprostit odpovědnosti pouhým tvrzením, že nemůže platební prostředek zablokovat nebo zabránit jeho dalšímu použití, mohl by tak snadno pomocí technicky podřadné nabídky přenést na uživatele jeho služeb rizika spojená s neautorizovanými platbami. Takový přenos těchto rizik a s nimi souvisejících škodlivých následků by nebyl v souladu s cílem ochrany uživatelů platebních služeb, a zvláště spotřebitelů, ani s pravidlem, podle kterého poskytovatelé platebních služeb nesou odpovědnost za přijetí vhodných bezpečnostních opatření, na nichž obou stojí režim zavedený směrnicí 2015/2366.
- 105 Takto přijatý výklad čl. 63 odst. 1 písm. a) směrnice 2015/2366 nemůže být zpochybněn argumenty DenizBank, podle nichž by tato analýza narušovala vývoj nových obchodních modelů v oblasti platebních služeb týkajících se plateb malých částek a zasahovala by do svobody poskytovatelů nabízet platební kartu s pouhým prohlášením, že nemůže být zablokována, a to bez ohledu na důvod. Tyto argumenty jsou totiž v rozporu nejen se zněním uvedeného ustanovení, ale i s obecnou systematikou této směrnice a cíli sledovanými právní úpravou, jejíž je uvedené ustanovení součástí.
- 106 Na třetí otázku je proto třeba odpovědět tak, že čl. 63 odst. 1 písm. a) směrnice 2015/2366 musí být vykládán v tom smyslu, že se poskytovatel platebních služeb, který se chce dovolávat výjimky stanovené v tomto ustanovení, nemůže omezit na tvrzení, že dotýčný platební prostředek není možné zablokovat nebo zabránit jeho dalšímu použití, ačkoli s ohledem na objektivní stav dostupných technických poznatků nelze takovou nemožnost prokázat.

K omezení časových účinků tohoto rozsudku

- 107 DenizBank v písemném vyjádření v podstatě navrhl, aby Soudní dvůr omezil časové účinky svého rozsudku, zejména pro případ, že by rozhodl, že funkce NFC personalizované multifunkční bankovní karty nepředstavuje „platební prostředek“ ve smyslu čl. 4 bodu 14 směrnice 2015/2366. Na podporu tohoto návrhu se uvedená společnost dovolávala významných finančních důsledků, které by rozsudek mohl vyvolat, a skutečnosti, že dotýčné podniky mohly legitimně očekávat jiný výklad.
- 108 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury mohou okolnosti jen zcela výjimečně přimět Soudní dvůr k tomu, aby na základě obecné zásady právní jistoty, která je vlastní unijnímu právnímu řádu, omezil možnost všech zúčastněných osob dovolávat se ustanovení, jehož výklad podal, za účelem zpochybnění právních vztahů založených v dobré víře. Aby bylo možné o takovém omezení rozhodnout, je nezbytné, aby byla splněna dvě podstatná kritéria, a to dobrá víra zúčastněných kruhů a riziko závažných obtíží (viz zejména rozsudky ze dne 10. července 2019, WESTbahn Management, C-210/18, EU:C:2019:586, bod 45, a ze dne 3. října 2019, Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, bod 61 a citovaná judikatura).
- 109 Navíc je nutno uvést, že návrh DenizBank byl podle všeho podán pouze pro případ, že by Soudní dvůr odpověděl na druhou otázku pod písm. a) záporně, což nenastalo. DenizBank každopádně nepředložila žádný konkrétní a přesný důkaz, který by mohl doložit opodstatněnost jejího návrhu, neboť se omezuje na uplatnění obecných argumentů.
- 110 Není tudíž důvodné omezit časové účinky tohoto rozsudku.

K nákladům řízení

- 111 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 52 bod 6 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES, ve spojení s čl. 54 odst. 1 této směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že upravuje informace a podmínky, které musí poskytovatel platebních služeb poskytnout v případě, že si chce s uživatelem jeho služeb sjednat v souladu s podmínkami stanovenými v těchto ustanoveních fikci přijetí změn rámcové smlouvy, kterou uzavřeli, ale nestanoví omezení ohledně postavení uživatele nebo druhu smluvních ujednání, jež mohou být předmětem takovéto dohody, aniž je tím však dotčen možný přezkum zneužívající povahy těchto ujednání z hlediska ustanovení směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách v případě, že uživatel má postavení spotřebitele.
- 2) Článek 4 bod 14 směrnice 2015/2366 musí být vykládán v tom smyslu, že funkce komunikace v blízkém poli (*Near Field Communication*), kterou je vybavena personalizovaná multifunkční bankovní karta a která umožňuje provádět platby malých částek k tíži bankovního účtu spojeného s touto kartou, představuje „platební prostředek“, jak je definován v uvedeném ustanovení.
- 3) Článek 63 odst. 1 písm. b) směrnice 2015/2366 musí být vykládán v tom smyslu, že bezkontaktní platba malé částky za použití funkce komunikace v blízkém poli (*Near Field Communication*) personalizované multifunkční bankovní karty představuje „anonymní“ použití dotyčného platebního prostředku ve smyslu této výjimky.
- 4) Článek 63 odst. 1 písm. a) směrnice 2015/2366 musí být vykládán v tom smyslu, že se poskytovatel platebních služeb, který se chce dovolávat výjimky stanovené v tomto ustanovení, nemůže omezit na tvrzení, že dotyčný platební prostředek není možné zablokovat nebo zabránit jeho dalšímu použití, ačkoli s ohledem na objektivní stav dostupných technických poznatků nelze takovou nemožnost prokázat.

Podpisy.